ПРАВИЛА УЧАСТІ ТА ПРОКТОРИНГУ

І етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології у 2026/2027 навчальному році

1. Загальні положення

1.1. Олімпіада з біології проводиться в дистанційному форматі з використанням електронної тестувальної системи та обов'язковим дотриманням правил прокторингу.

1.2. **Прокторинг** — це система відеофіксації та контролю процесу виконання завдань, призначена для забезпечення академічної доброчесності, самостійності роботи учасників і рівних умов змагання.

1.3. Дотримання правил прокторингу є обов'язковою умовою участі в олімпіаді та врахування її результатів.

1.4. Учасник зобов'язаний виконувати завдання самостійно, без сторонньої допомоги, заборонених матеріалів, програмного забезпечення або додаткових технічних засобів.

1.5. Порушення академічної доброчесності або істотна невідповідність обов'язковим вимогам прокторингу може бути підставою для дискваліфікації учасника та анулювання його результатів.

2. Час проведення олімпіади

2.1. **Олімпіада розпочинається о 15:00 за київським часом.**

2.2. Тривалість виконання завдань становить:

- **8–9 класи — 45 хвилин (15:00–15:45);**
- **10–11 класи — 60 хвилин (15:00–16:00).**

2.3. Усі **учасники зобов'язані завершити виконання завдань** та надіслати відповіді **до завершення встановленого часу**.

2.4. **Пізніший початок виконання завдань** окремим учасником **не є підставою для продовження встановленого часу**.

3. Технічні вимоги та підготовка до олімпіади

3.1. Для виконання завдань дозволяється використовувати один пристрій з одним монітором. Використання додаткових моніторів, інших комп'ютерів або пристроїв для виконання завдань забороняється.

3.2. **Одночасний перехід до тесту з кількох пристроїв або використання кількох активних сеансів тестування забороняється.**

3.3. До початку олімпіади необхідно:

- перевірити справність і продуктивність пристрою на якому будете проходити тест;
- переконатися, що пристрій забезпечує одночасну роботу браузера, вебкамери, мікрофона та програми, що дозволить запис екрана без суттєвих затримок;
- перевірити стабільність інтернет-з'єднання;
- переконатися, що на пристрої достатньо вільного місця для повного відеозапису.

3.4. Рекомендується завчасно передбачити резервний спосіб підключення до інтернету та перевірити його працездатність.

3.5. Учасник і відповідальні за нього особи повинні в межах своїх можливостей вжити всіх розумних заходів для запобігання передбачуваним технічним проблемам.

3.6. Налаштування обладнання, програмного забезпечення, облікових записів та відеозапису необхідно завершити до початку виконання олімпіадних завдань.

4. Обов'язкові вимоги до відеопрокторингу

4.1. Учасник зобов'язаний забезпечити **безперервну відеофіксацію всього процесу проходження олімпіади**, яка обов'язково включає:

- захоплення всього екрана комп'ютера або гаджету на якому проходить тестування;
- зображення з вебкамери, яка показує учасника, його робоче місце та навколишній простір;
- запис звуку протягом усього часу виконання завдань.

4.2. Захоплення екрана повинно охоплювати **весь екран комп’ютера чи гаджету**, а не лише окреме вікно, вкладку браузера або частину робочого столу. На записі мають бути чітко видимі дії учасника на екрані.

4.3. Вебкамера повинна бути розташована таким чином, щоб забезпечувати огляд:

- учасника, його обличчя та рук;
- робочої поверхні столу;
- комп'ютера та використовуваних пристроїв керування;
- простору навколо учасника, зокрема позаду нього, для контролю відсутності сторонньої допомоги.

4.6. Допускається збереження зображення екрана й камери в одному відеофайлі або у двох окремих синхронних файлах. У разі створення окремих файлів необхідно надати обидва записи. **Відеозапис лише екрана або лише учасника не відповідає вимогам прокторингу.**

4.7. Відеозапис повинен бути достатньо якісним, щоб члени журі могли розрізнити зміст екрана, дії учасника та обстановку його робочого місця.

4.8. Мікрофон повинен залишатися ввімкненим протягом усього тестування. Звук має записуватися безперервно та з якістю, достатньою для аналізу звукового фону приміщення.

4.9. **Забороняється застосовувати розмиття, заміну або приховування фону**, а також віртуальні фони чи інші програмні ефекти, які перешкоджають перегляду реального простору навколо учасника.

4.10. До початку олімпіади учасник зобов'язаний виконати пробний відеозапис, перевірити якість зображення й звуку та переконатися, що всі необхідні ділянки робочого місця потрапляють у кадр.

4.11. **Відеозапис необхідно розпочати до переходу за посиланням тесту та до відкриття завдань.**

4.13. Упродовж виконання завдань учасник повинен постійно залишатися в полі зору камери. Забороняється:

- виходити за межі кадру;
- навмисно закривати камеру;
- нахилятися або змінювати положення так, щоб надовго перекривати огляд робочого місця;
- вимикати або призупиняти відеозапис;
- вимикати мікрофон;
- змінювати налаштування запису з метою приховування дій учасника;
- закривати або переміщувати камеру так, щоб істотно обмежувати можливість контролю.

4.14. Забороняється монтувати, обрізати, прискорювати, редагувати або іншим способом змінювати відеозапис після його створення. Для перевірки необхідно надавати повний оригінальний запис.

4.15. Відеозапис можна завершити лише після остаточного надсилання відповідей і завершення тестування.

5. Робоче місце та дозволені засоби

5.1. Учасник повинен завчасно підготувати робоче місце, прибравши всі сторонні предмети, інформаційні матеріали та заборонені електронні пристрої.

5.2. На робочому столі допускається наявність лише комп'ютера, клавіатури, миші або іншого гаджету на якому буде проходити тестування та обладнання, необхідного для здійснення відеопрокторингу й забезпечення живлення пристроїв.

5.3. Під час виконання олімпіадних завдань забороняється використовувати або мати в доступній робочій зоні:

- підручники, довідники, конспекти, зошити та будь-які інші навчальні матеріали;
- аркуші паперу, чернетки та заздалегідь підготовлені записи;
- ручки, олівці, лінійки та інше письмове приладдя;
- калькулятори будь-якого типу;
- мобільні телефони, планшети, смартгодинники та інші електронні пристрої, крім пристроїв, які використовуються безпосередньо для прокторингу чи тих, за допомогою яких буде проходити тестування;
- навушники, гарнітури та інші пристрої аудіозв'язку.

5.4. Якщо телефон або планшет використовується для відеофіксації, він повинен залишатися в положенні, що забезпечує запис. Використання такого пристрою для спілкування, перегляду інформації або інших дій під час тестування забороняється.

5.5. Усі завдання олімпіади повинні виконуватися без використання чернеток, калькуляторів та інших допоміжних засобів.

6. Заборони під час виконання завдань

6.1. Учасник зобов'язаний виконувати всі завдання самостійно.

6.2. Під час тестування категорично забороняється:

- спілкуватися зі сторонніми особами будь-яким способом;
- отримувати підказки, допомогу чи консультації;
- передавати іншим особам зміст завдань, варіанти відповідей або власні відповіді;
- використовувати сторонні вебсайти, пошукові системи, електронні довідники та онлайн-ресурси;
- відкривати сторонні вкладки браузера;
- запускати або використовувати месенджери та інші програми комунікації;
- запускати або використовувати нейромережі, чатботи, системи штучного інтелекту та інші автоматизовані засоби отримання відповідей;
- використовувати сторонні програми, застосунки, браузерні розширення, плагіни, доповнення та вбудовані інструменти браузера або операційної системи для пошуку, аналізу, перекладу, обробки чи розв'язування завдань;
- використовувати збережені на комп'ютері електронні матеріали, документи, нотатки та інші джерела інформації;
- використовувати програми дистанційного доступу або керування комп'ютером сторонніми особами;
- отримувати чи передавати інформацію за допомогою інших електронних пристроїв.

6.3. До початку тестування учасник повинен закрити сторонні застосунки й вкладки, вимкнути непотрібні розширення браузера, повідомлення та інші функції, здатні перешкоджати прокторингу або використовуватися для отримання сторонньої допомоги.

6.4. **Учаснику забороняється вголос повністю зачитувати текст завдань або послідовно озвучувати всі запропоновані варіанти відповідей.** Це обмеження встановлюється для запобігання можливому передаванню змісту завдань стороннім особам.

6.5. Випадкова поява системного повідомлення або автоматичний запуск програми без цілеспрямованих дій учасника не є автоматичним доказом порушення академічної доброчесності. Такі обставини оцінюються з урахуванням запису та фактичних дій учасника.

7. Перерви та залишення робочого місця

7.1. **Під час виконання олімпіадних завдань перерви не передбачені.**

7.2. Оскільки тривалість олімпіади становить 45 або 60 хвилин, учасник повинен заздалегідь виконати всі необхідні підготовчі дії, зокрема скористатися туалетом, попити води, підготувати робоче місце та забезпечити особистий комфорт.

7.3. Після початку виконання завдань учасник не має права залишати робоче місце та виходити з поля зору камери для звичайних перерв.

7.4. Повернення до виконання завдань після їх остаточного подання та завершення тестування не допускається.

7.5. У разі виникнення безпосередньої загрози життю чи здоров'ю учасник повинен насамперед подбати про власну безпеку. Вимога попереднього надсилання відповідей не поширюється на ситуації, коли це може затримати необхідні невідкладні дії.

8. Проведення олімпіади в спільних приміщеннях

8.1. Допускається одночасне виконання олімпіадних завдань кількома учасниками в одному приміщенні, зокрема у шкільних укриттях, навчальних класах та інших спеціально підготовлених місцях.

8.2. У разі проведення олімпіади в спільному приміщенні кожен учасник повинен забезпечити власний відеопрокторинг відповідно до загальних вимог цих правил.

8.3. Робочі місця учасників необхідно розташувати так, щоб максимально унеможливити перегляд відповідей інших учасників і несанкціонований обмін інформацією.

8.4. **Усі особи, присутні в приміщенні під час тестування, повинні зберігати тишу та не впливати на хід виконання олімпіадних завдань.**

8.5. Учасникам та іншим присутнім особам забороняється:

- розмовляти між собою;
- обговорювати або коментувати олімпіадні завдання;
- уголос зачитувати зміст завдань і варіанти відповідей;
- повідомляти чи підказувати відповіді;
- обмінюватися жестами, сигналами, записками або повідомленнями;
- дивитися на екрани інших учасників з метою отримання відповідей;
- надавати або отримувати будь-яку іншу допомогу, пов'язану з виконанням завдань.

8.6. У приміщенні допускається присутність учителів, представників адміністрації закладу освіти та інших відповідальних дорослих осіб для забезпечення організаційних умов, порядку й безпеки.

8.7. Усі організаційні дії, налаштування обладнання та надання технічної допомоги повинні бути завершені до початку виконання завдань.

8.8. **Після початку тестування присутні дорослі повинні мовчки перебувати на визначених місцях на відстані від учасників, не втручаючись у процес виконання завдань.** Вони можуть сидіти або стояти, не наближаючись без необхідності до робочих місць учасників.

8.9. Присутнім дорослим забороняється коментувати завдання, аналізувати відповіді, надавати підказки, керувати пристроями учасників або іншим способом впливати на результати тестування.

8.10. Сам факт перебування інших учасників або відповідальних дорослих у приміщенні чи в полі зору камери не вважається порушенням правил прокторингу за умови дотримання вимог щодо самостійності роботи та відсутності сторонньої допомоги.

8.11. У разі виникнення загрози безпеці відповідальні дорослі мають право та повинні вжити необхідних заходів для захисту учасників.

9. Безпека та дії під час повітряної тривоги

9.1. **Життя та здоров'я учасників мають безумовний пріоритет над участю в олімпіаді та її результатами.**

9.2. Учасники повинні заздалегідь організувати проходження олімпіади в безпечному місці, насамперед в укритті, яке відповідає чинним вимогам безпеки.

9.3. **У разі оголошення повітряної тривоги олімпіада не зупиняється, не переноситься, а встановлений час виконання завдань не продовжується.**

9.4. Учасники та відповідальні за них особи повинні завчасно врахувати можливість повітряної тривоги та, наскільки це можливо, забезпечити проходження тестування без необхідності переміщення після його початку.

9.5. Якщо учасник перебуває в небезпечному місці або виникають обставини, що потребують переміщення до укриття чи інших невідкладних заходів безпеки, необхідно насамперед забезпечити власну безпеку.

9.6. Якщо безпечне продовження тестування неможливе, учаснику рекомендується, за наявності такої можливості та без затримки необхідних заходів безпеки, надіслати вже виконані відповіді та завершити участь в олімпіаді.

9.7. Якщо учасник до початку олімпіади має обґрунтовані сумніви щодо можливості безпечного проходження тестування, пріоритет слід надати забезпеченню безпечних умов, навіть якщо це унеможливлює участь у змаганні.

9.8. Дії, спрямовані на захист життя та здоров'я, не вважаються порушенням академічної доброчесності самі по собі. Водночас результати можуть не відповідати обов'язковим умовам їх зарахування, зокрема якщо відповіді не були своєчасно подані або відсутній необхідний відеозапис.

10. Завершення тестування та подання відеозапису

10.1. . Після проходження тесту завершіть відеозапис. Завантажте відеозапис на YouTube або Google Диск (стисла інструкція є у додатках).

10.2. Додайте посилання YouTube або Google Диск на завантажений Вами відеозапис у форму прокторинга.

10.3. **Кінцевий строк завантаження відеозапису та подання посилання — до 21:00 1-го числа, у день проведення олімпіади, за київським часом.**

10.4. Якщо відеофіксація здійснювалася у двох окремих файлах, учасник повинен надати посилання на обидва записи.

10.5. Учасник повинен перевірити, що відеозапис повністю завантажений, доступний для перегляду за наданим посиланням, містить зображення та звук і охоплює весь необхідний період тестування.

10.6. Учасник повинен зберігати оригінальний відеозапис до завершення перевірки результатів олімпіади та не видаляти його до закінчення цього періоду.

10.9. Ненадання відеозапису у встановлений строк, відсутність необхідної частини запису або неможливість його перегляду може бути підставою для неврахування результатів через недотримання вимог прокторингу.

11. Перевірка прокторингу та підстави дискваліфікації

11.1. Відеозаписи учасників можуть перевірятися членами журі або іншими уповноваженими організаторами особами з метою встановлення дотримання правил прокторингу та академічної доброчесності.

11.2. Підставами для дискваліфікації учасника можуть бути:

А. Порушення академічної доброчесності:

- отримання сторонньої допомоги;
- використання заборонених інформаційних матеріалів або технічних засобів;
- використання сторонніх програм, нейромереж чи інших інструментів для розв'язування завдань;
- передавання або отримання відповідей;
- використання інших заборонених способів виконання завдань.

Б. Істотна невідповідність вимогам прокторингу:

- відсутність обов'язкового відеозапису екрана або учасника;
- відсутність відеофіксації суттєвої частини тестування;
- неможливість належно розрізнити дії учасника чи зміст його екрана;
- неможливість належно оглянути робоче місце;
- відсутність звуку, яка унеможливлює перевірку;
- тривале або систематичне перекривання огляду камери;
- відсутність необхідних відеофайлів або недоступність запису для перевірки;
- виявлення монтажу чи іншого навмисного втручання у відеозапис;
- інші істотні порушення встановлених вимог, які не дозволяють перевірити самостійність виконання завдань.

11.3. **Відсутність відеозапису, технічні недоліки або неоднозначні ситуації не є автоматичним доказом шахрайства чи отримання сторонньої допомоги.**

11.4. Водночас наявність таких обставин може означати невідповідність обов'язковим вимогам прокторингу. Якщо ця невідповідність є істотною та не дозволяє належно перевірити самостійність роботи, учасник може бути дискваліфікований незалежно від того, чи встановлено факт навмисного шахрайства.

11.5. Під час перевірки спірних епізодів необхідно враховувати їхній характер, тривалість, обставини виникнення та вплив на можливість встановлення самостійності виконання завдань.

11.6. Випадкові короткочасні події, які не свідчать про використання сторонньої допомоги та не створюють істотних перешкод для перевірки, не повинні автоматично прирівнюватися до доведеного порушення академічної доброчесності.

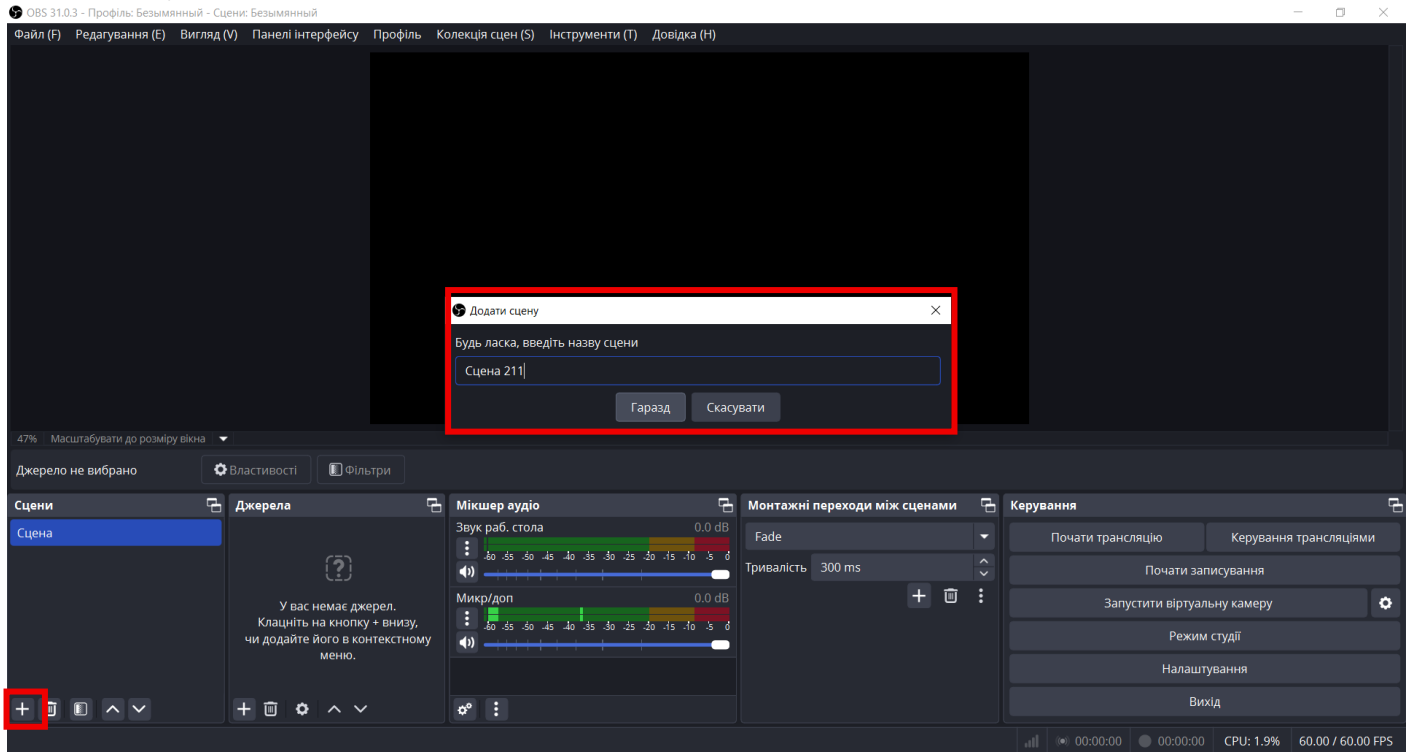
11.7. Відповідальність за належну підготовку обладнання, здійснення відеозапису, своєчасне подання відповідей і надання відеоматеріалів покладається на учасника та осіб, відповідальних за забезпечення умов його участі.

УВАГА! Участь в олімпіаді означає обов'язок дотримуватися всіх наведених правил. Учасникам і відповідальним за них дорослим необхідно ознайомитися з вимогами заздалегідь та забезпечити їх виконання.

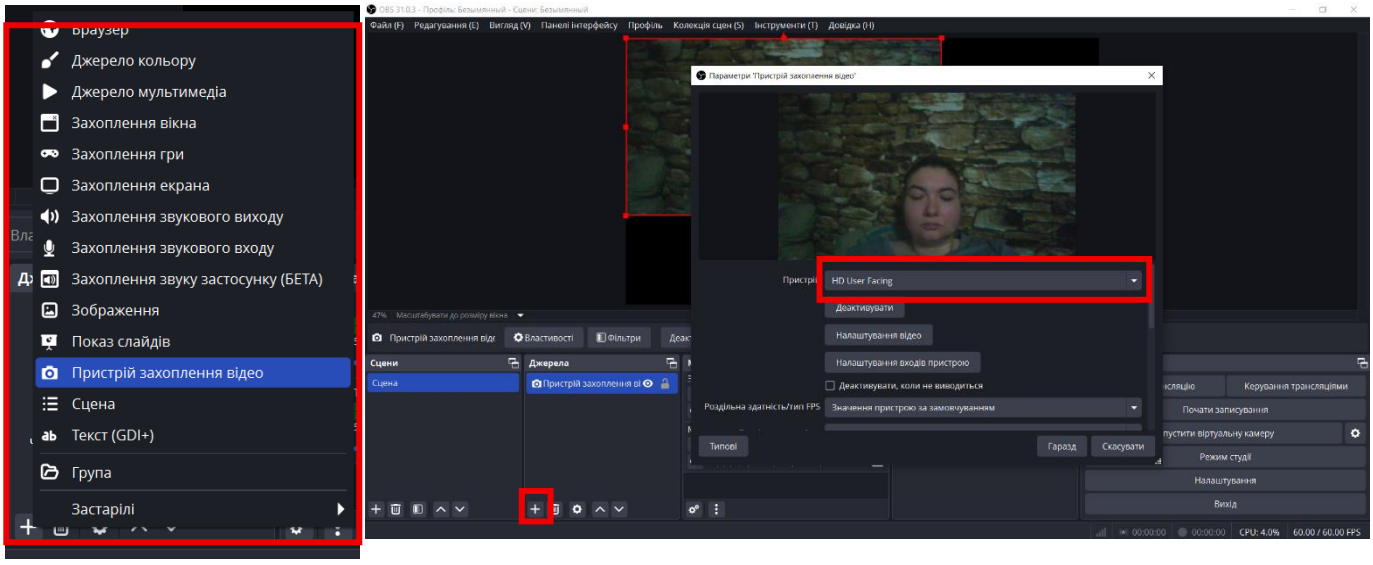
Додаток 1

Інструкція з налаштування OBS Studio

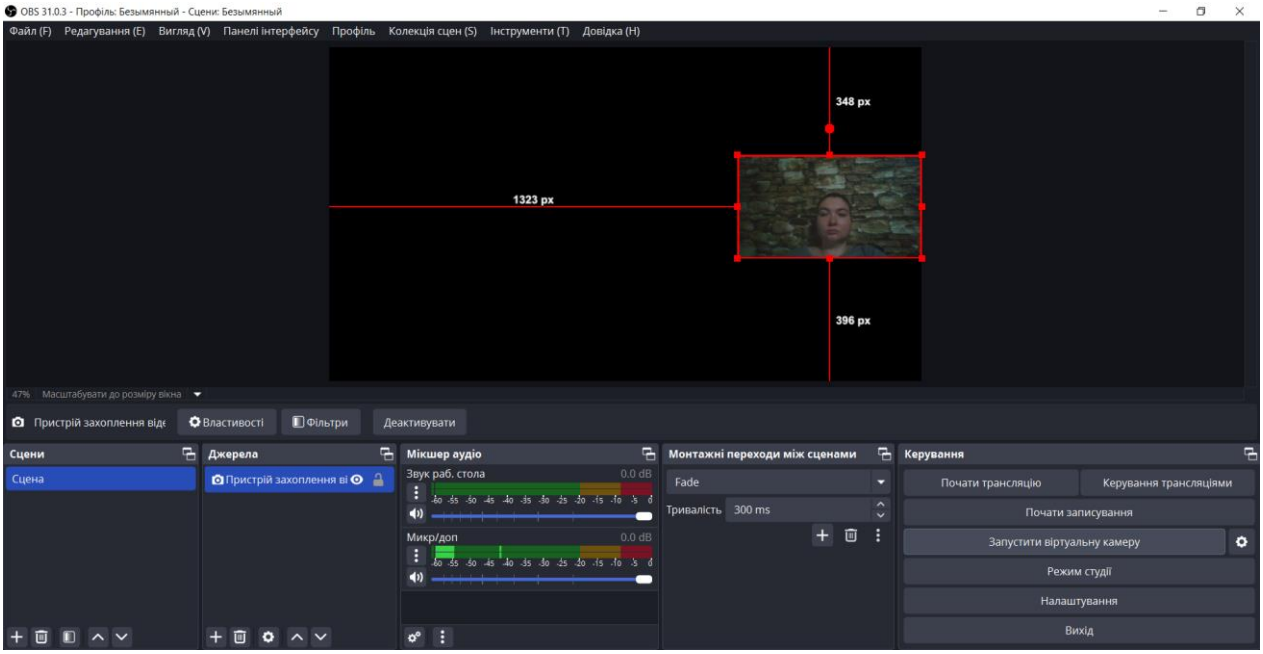
1. Щоб завантажити програму перейдіть за посиланням: https://obsproject.com/uk
2. Встановіть програму на комп’ютер чи ноутбук.
3. У розділі «Сцена» натисніть на «+», придумайте і напишіть у діалоговому вікні назву своєї сцени.



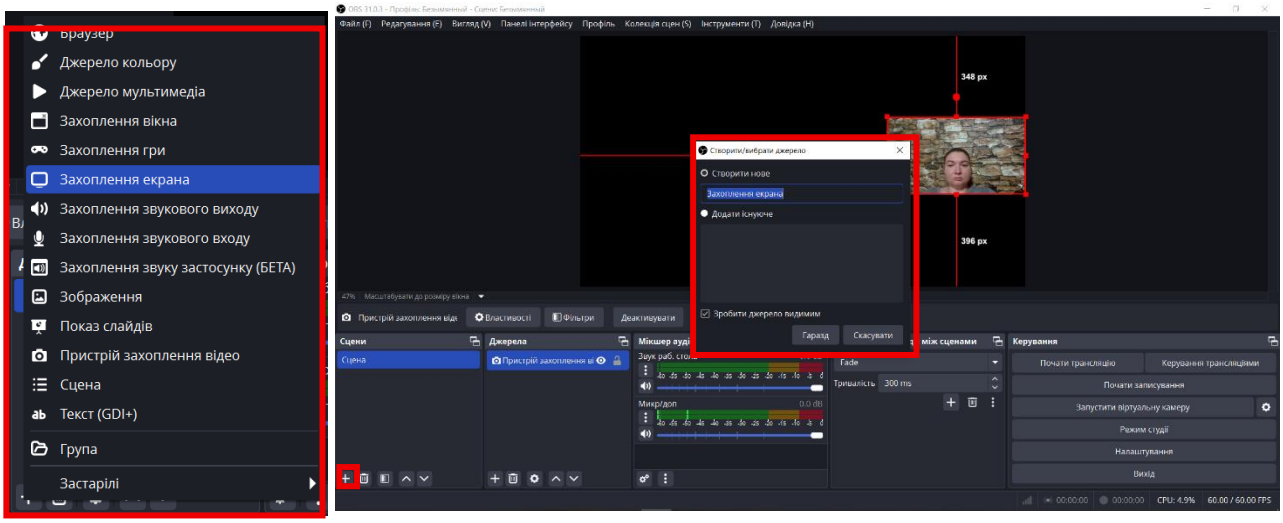
4. Далі потрібно вибрати джерело відео. Після натискання «+» у розділі «Джерела» перед вами відкриється їхній список. Виберіть пункт «Пристрій захоплення відео» - кнопка «Гаразд». У вікні виберіть свою камеру зі списку – кнопка «Гаразд».



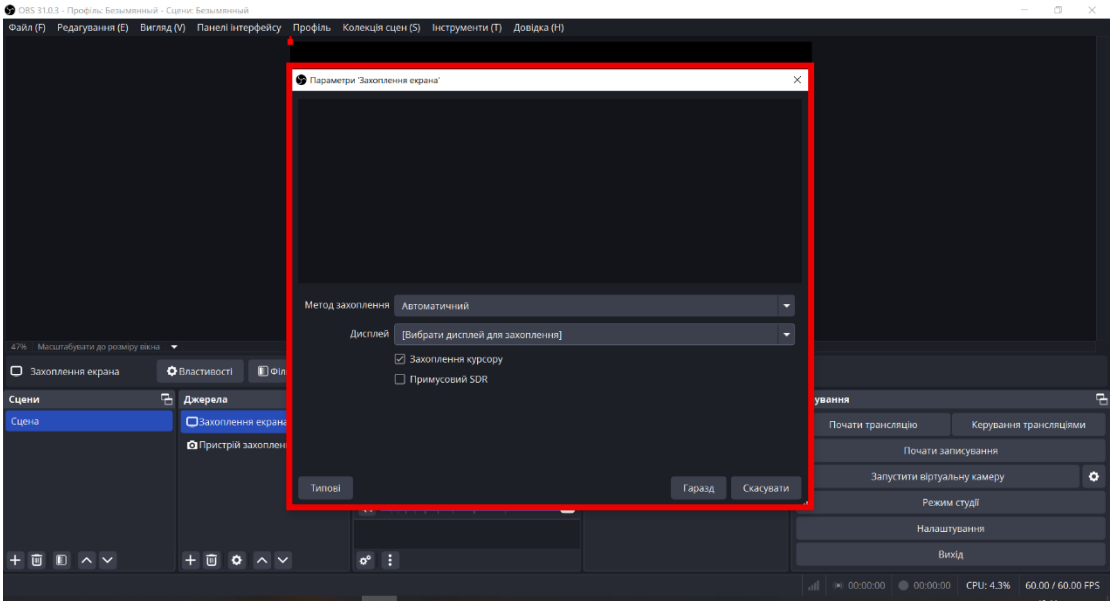
5. Налаштуйте розмір екрана камери та розмістить його справа по центу як показано на скріні.



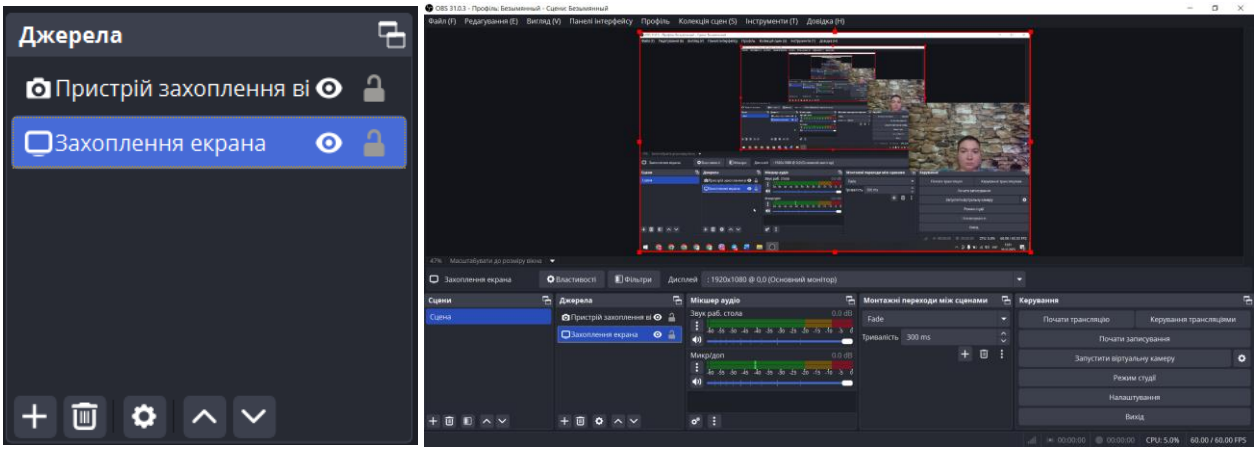
6. Далі потрібно вибрати ще одне джерело відео. Натисніть «+» у розділі «Джерела» та виберіть пункт «Захоплення екрана». Відкриється вікно, в якому встановіть галочку поруч з написом «Зробити джерело видимим» - кнопка «Гаразд».



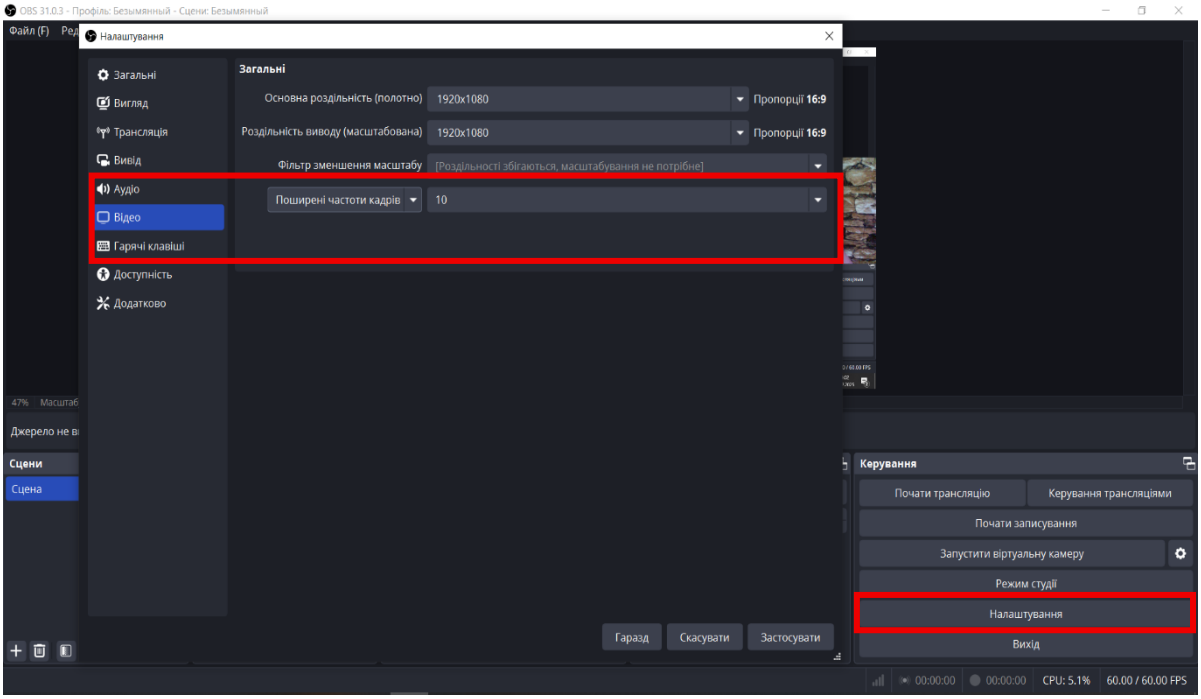
7. Відкриється вікно, в якому зі списку, що випадає, виберіть дисплей для захоплення та встановіть галочку «Захоплення курсору» - кнопка «Гаразд»



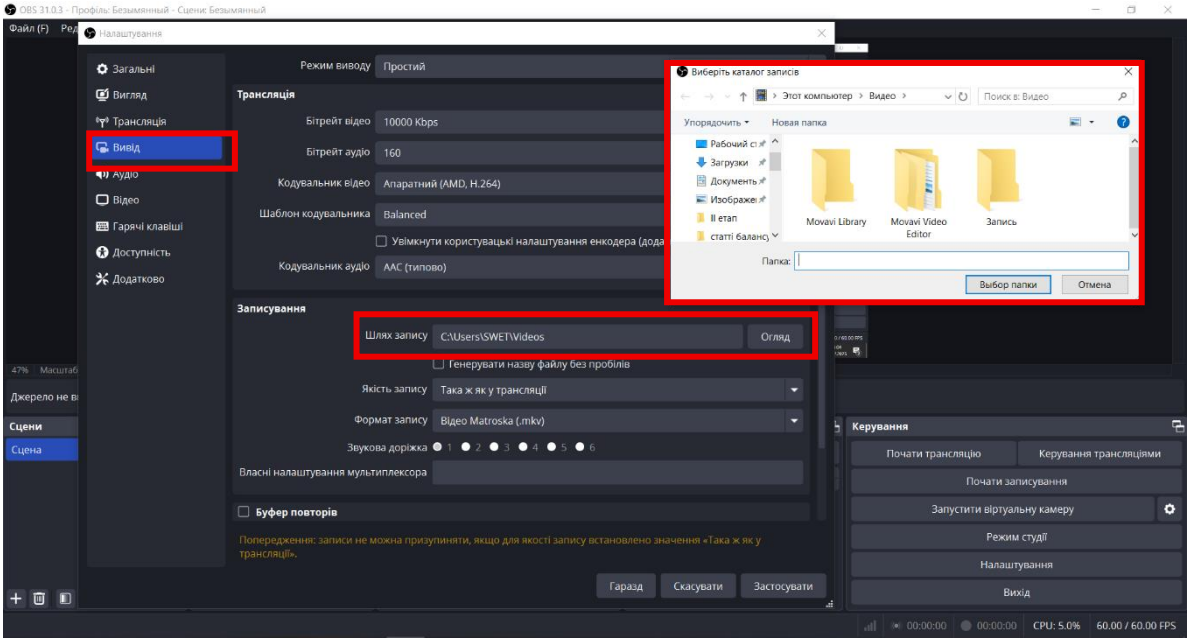
8. Перетягніть за допомогою миші або стрілочки «Захоплення екрана» вниз, щоб стало видно зображення web-камери.



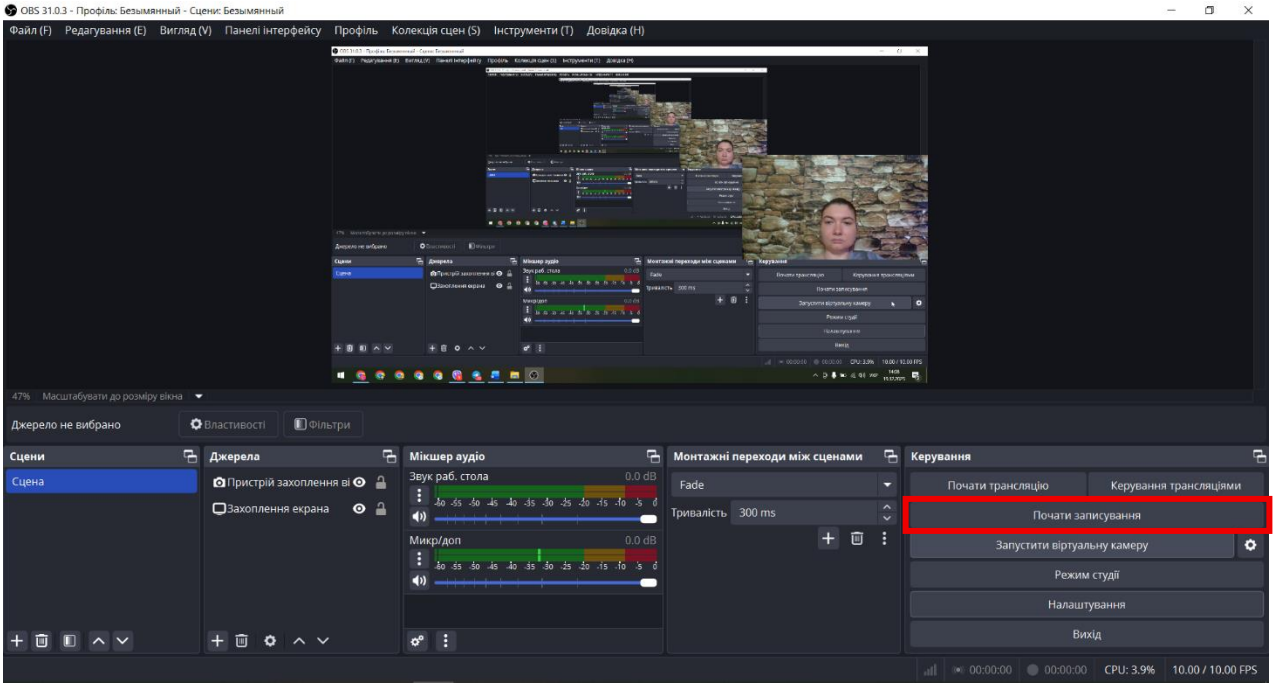
9. Налаштуйте запис відео. Натисніть кнопку «Налаштування». Відкриється вікно, в якому перейдіть у розділ «Відео» та встановіть «Поширення частоти кадру» 10.

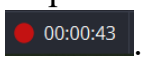


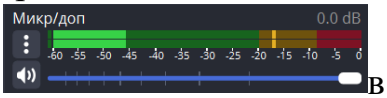
10. Перейдіть до розділу «Вивід» та налаштуйте шлях запису відео натиснувши кнопку «Огляд» у розділі «Записування» «Шлях запису» - кнопка «Гаразд».



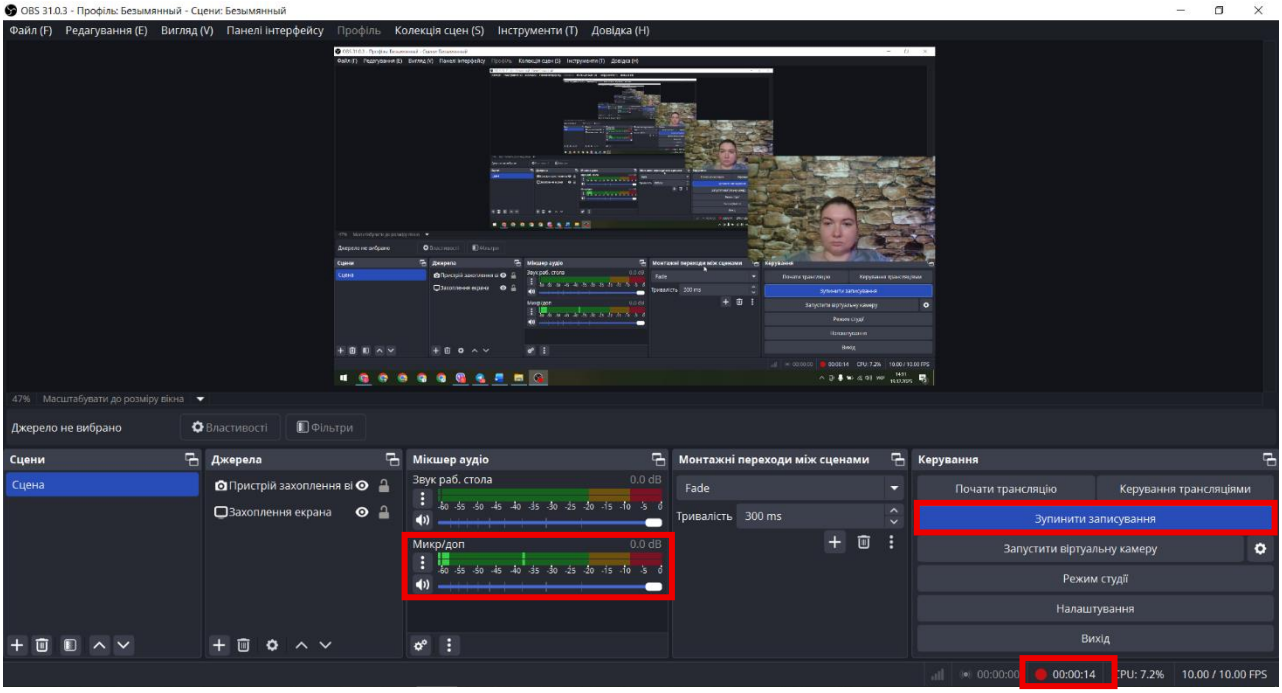
11. Почніть запис відео натиснувши кнопку «Почати записування».



12. Переконатись, що йде запис можна подивившись на зміну часу в шкалі запису 

. Переконатись, що пишеться звук можна подивившись у віконце мікрофона 

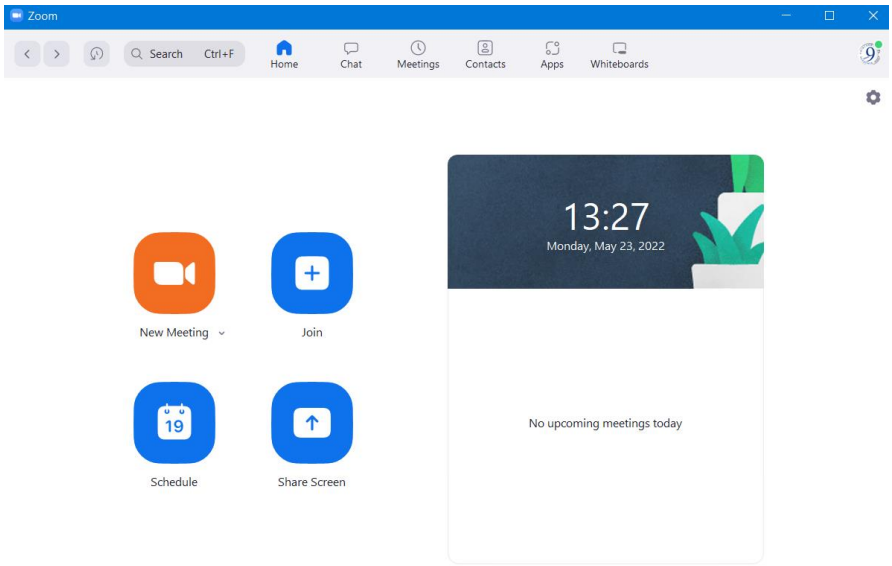
в якому шкала буде змінюватись при вловлюванні звуку.
13. Перейдіть до особистого кабінету та почніть виконання завдань I та II туру згідно з наведеними там інструкціями.
14. Після виконання завдань I та II турів завершіть запис натиснувши кнопку «Зупинити записування».



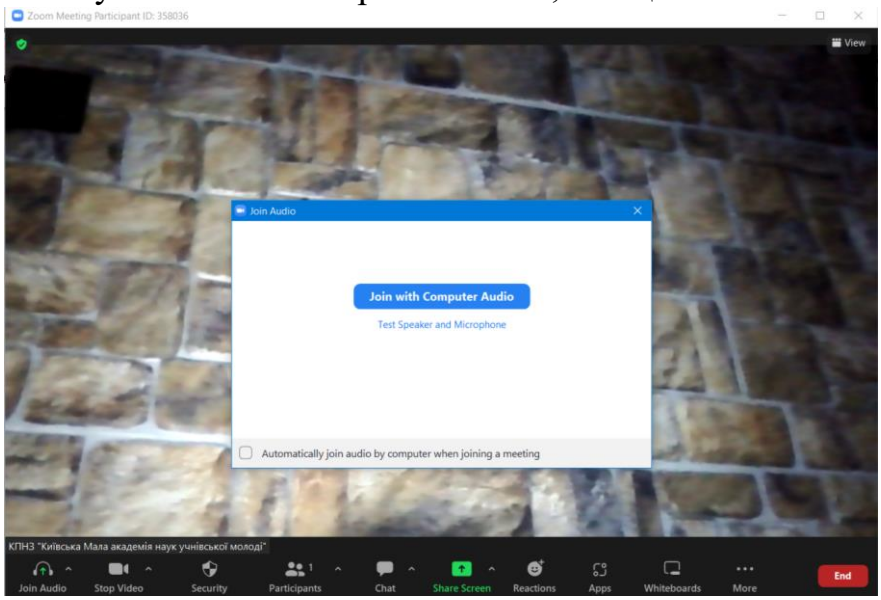
Додаток 2

Інструкція з налаштування Zoom

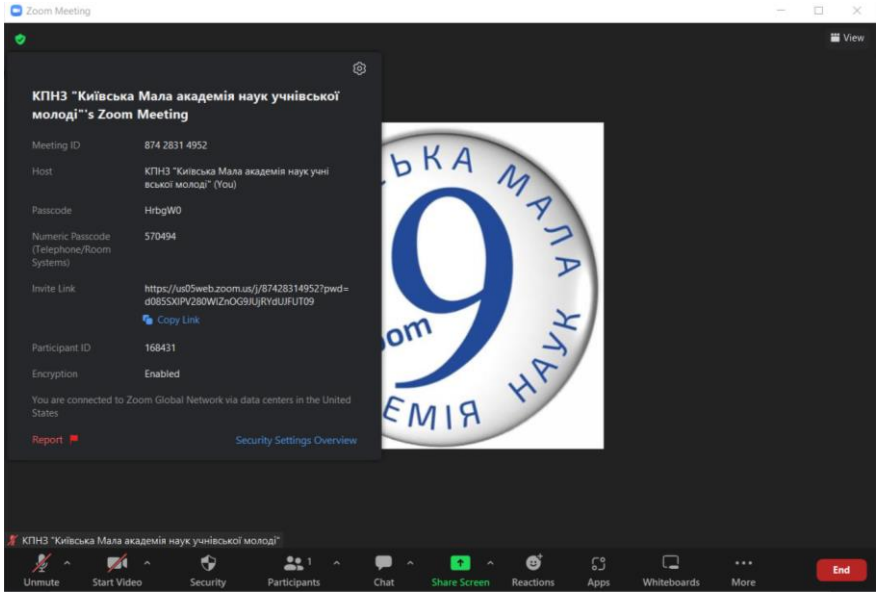
1. Щоб завантажити програму Zoom Workplace for Windows перейдіть за посиланням: https://zoom.us/download
2. Встановіть програму на комп'ютер чи ноутбук.
3. Відкрийте встановлену на Ваш комп'ютер програму Zoom, натиснувши на ярлик програми Zoom та почніть конференцію натиснувши кнопку "New Meeting".



4. Підтвердіть дозвіл Zoom використовувати аудіо драйвер на Вашому комп'ютері, натиснувши кнопку "Join with Computer Audio", якщо вона з'явилось.

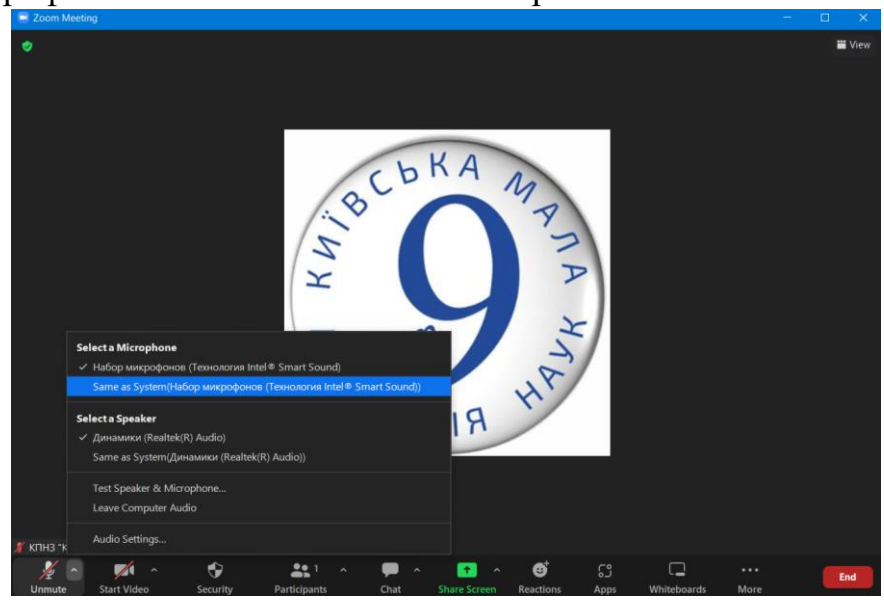


5. Перевірте чи справно працює програма Zoom. Чи чутно Ваш голос? Чи видно Вас у конференції? Перевірити це можна зайшовши до конференції з додаткового пристрою, наприклад, телефону чи планшету. Для цього перешліть будь-яким зручним для Вас способом посилання на цю конференцію, яке Ви можете побачити, натиснувши на кнопку у лівому верхньому куті вікна програми.

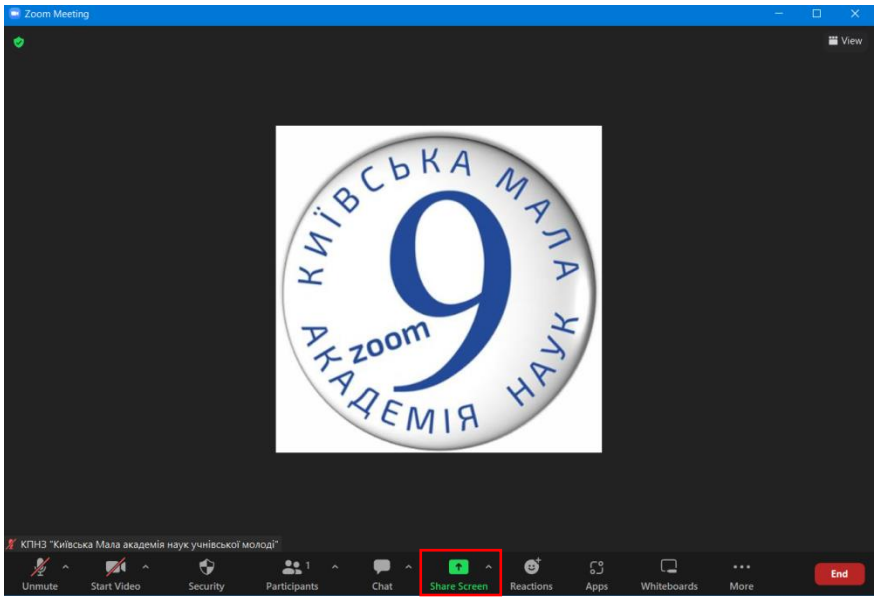


6. У випадку, якщо Вас не чутно або не видно змініть налаштування звуку або камери на Вашому пристрої, натиснувши на кнопку списку, що випадає, біля кнопки з мікрофоном 

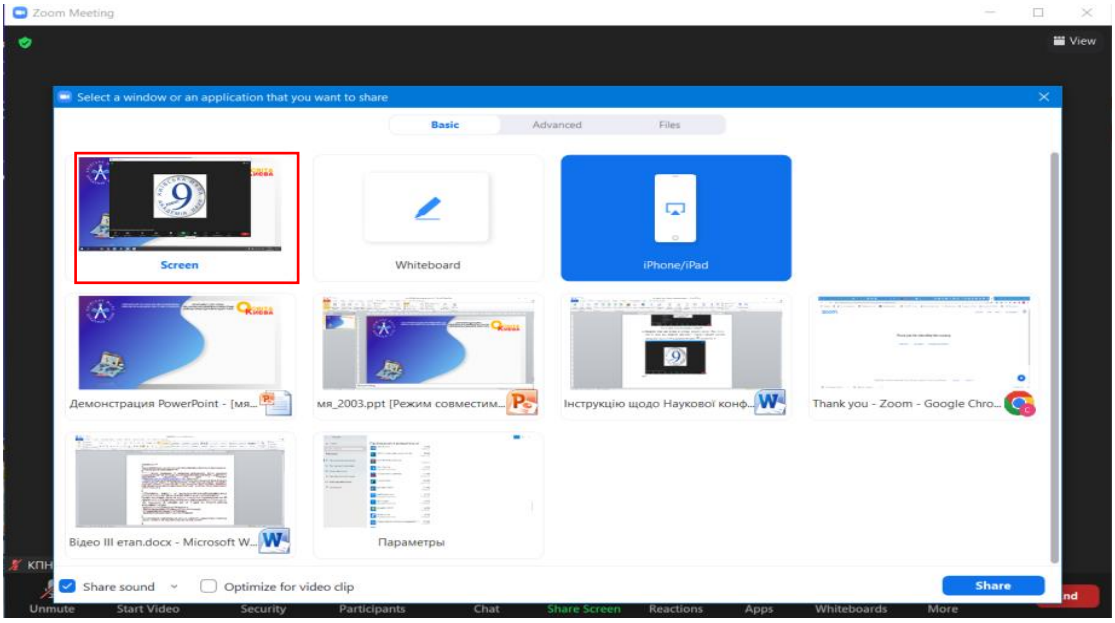
або кнопки з камерою 



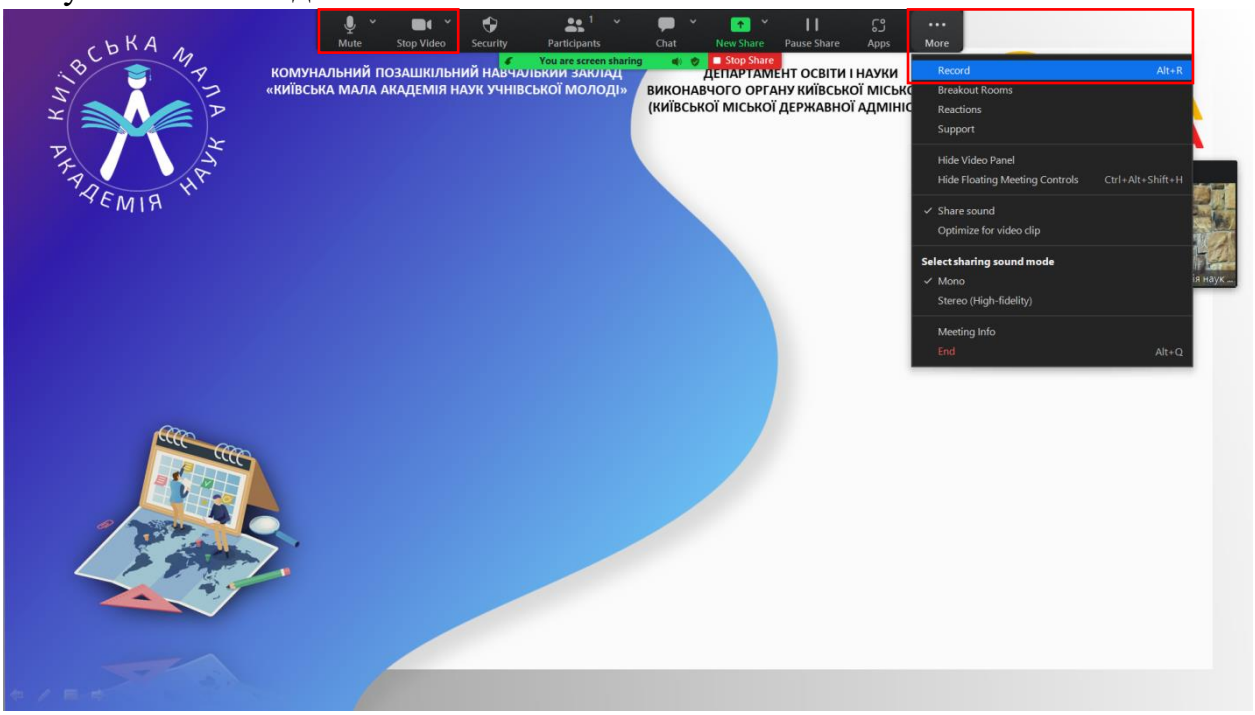
7. Натисніть кнопку "Share Screen"

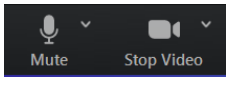


8. Відкриється вікно, де на вкладці "Basic" оберіть "Screen" та натисніть кнопку "Share"

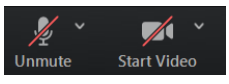


9. Запустіть запис відео. Переконайтесь, що у Вас увімкнений мікрофон і камера та запустіть запис відео More – Record.

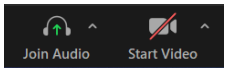




- мікрофон та відео увімкнено.

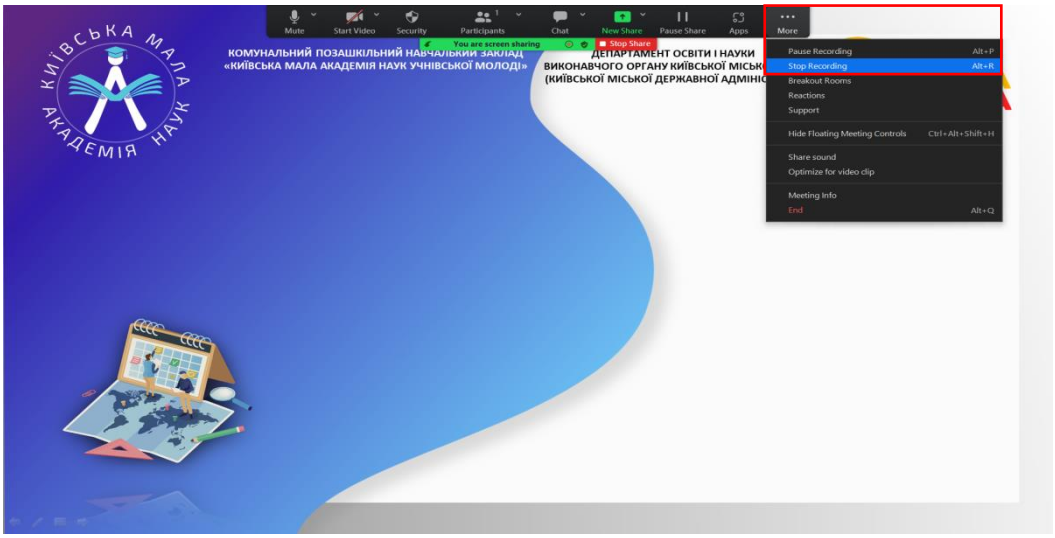


- мікрофон та відео вимкнено.



- відео вимкнено, Zoom потрібно дати дозвіл використовувати аудіо драйвер див. п.4

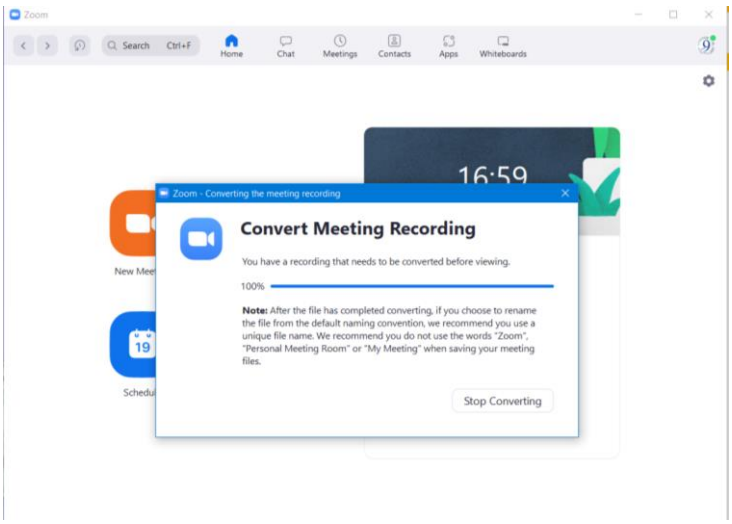
10. Перейдіть до особистого кабінету та почніть виконання завдань I та II туру згідно з наведеними там інструкціями.
11. Після виконання завдань I та II турів завершіть запис. Натисніть More – Record та закрийте демонстрацію екрана "Stop Share".



12. Завершіть конференцію Zoom. Натисніть End – End Meeting for All



13. Дочекайтесь збереження відеофайлу. Збереження відеофайлу відбудеться автоматично після закриття Вами конференції Zoom. Зачекайте, поки відео буде збережено. Перебіг збереження файлу відображається відсотковим значенням від 0 до 100%. Дочекайтесь коли збереження завершиться (100%).



Як тільки відео збережеться повність "Вікно збереження запису Zoom" автоматично закриється, замість нього Вам автоматично відкриється папка зі збереженим записом. Якщо цього не сталось, Ви можете самостійно знайти папку з записами Zoom: C:\Users\User\Documents\zoom\

Додаток 3

Інструкція з налаштування відеокамери або телефону

1. Перевірте щоб відеокамера чи телефон були заряджені та заряду вистачило для повного безперервного запису відео.
2. Встановіть відеокамеру чи телефон таким чином, щоб було видно Вас та екран Вашого комп'ютера чи ноутбука.
3. Переконайтесь, що відеокамера чи телефон записують звук.
4. Зробіть тестовий запис відео. Перегляньте його та переконайтесь, що членам журі чітко видно, що Ви натискаєте на екрані комп'ютера чи ноутбука.
   УВАГА! Якщо запис буде не чітким і не зможе переконати членів журі у дотриманні Вами усіх правил прокторингу, Вас буде дискваліфіковано.

Правильне розташування камери



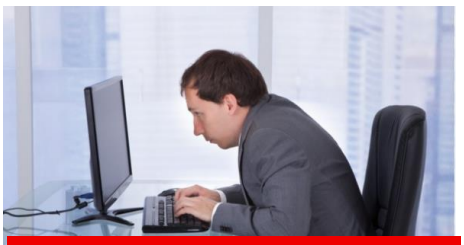
Неправильне розташування відеокамери чи телефону, що порушує правила прокторингу



Не видно дії на екрані



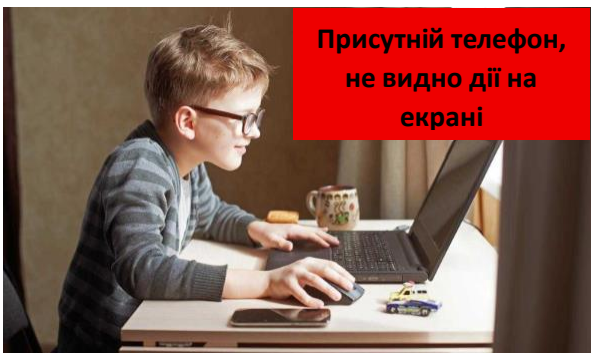
Не видно учасника



Не видно дії на екрані



Присутні книжки

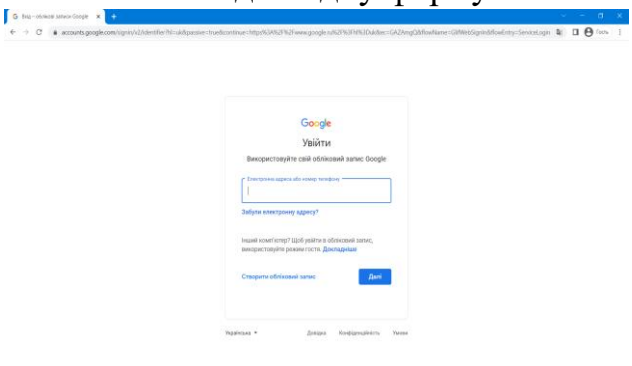


Присутній телефон, не видно дії на екрані

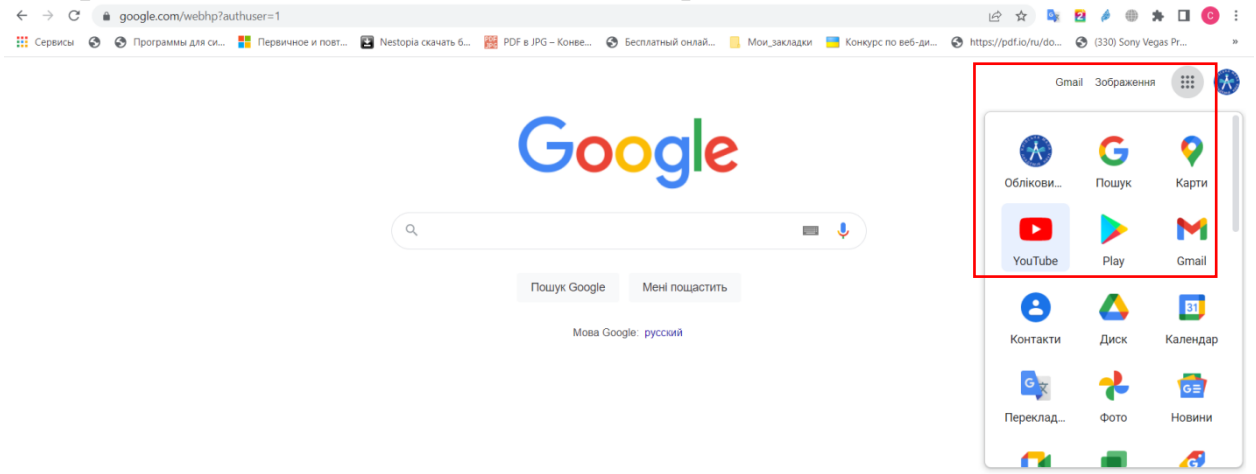
Додаток 4

Інструкція щодо завантаження файлів на YouTube

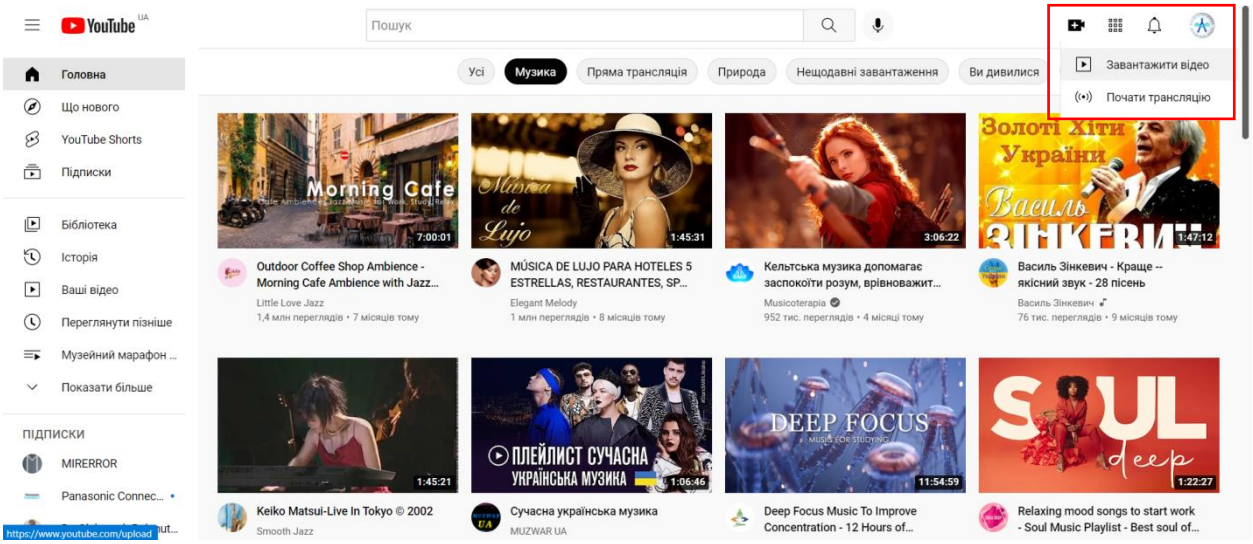
1. Увійдіть в обліковий запис Google або створіть новий обліковий запис, натиснувши кнопку "Створити обліковий запис". Оберіть тип облікового запису та заповніть відповідну форму



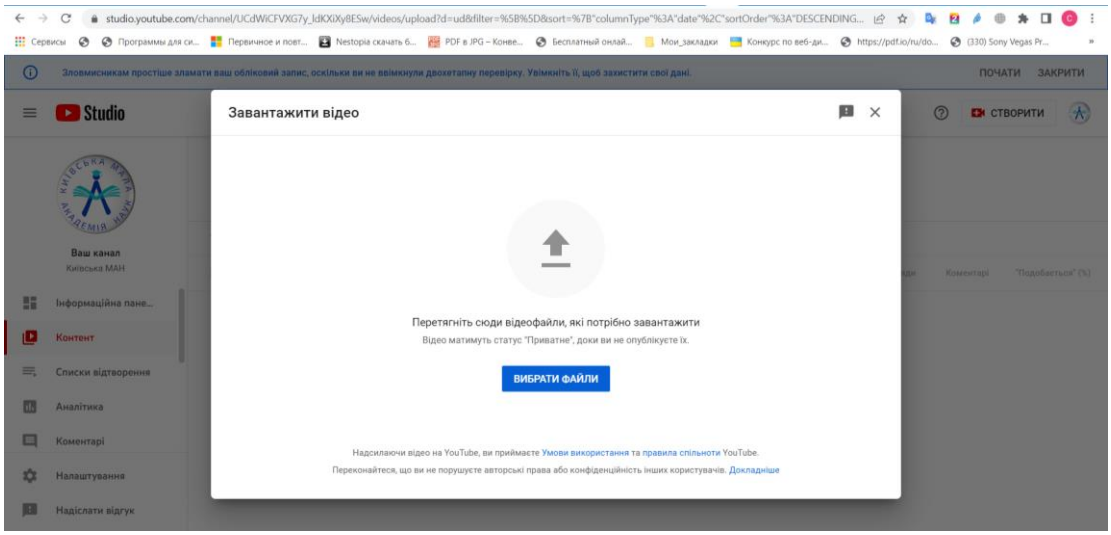
2. **Відкрийте YouTube.** Натисніть  та оберіть 



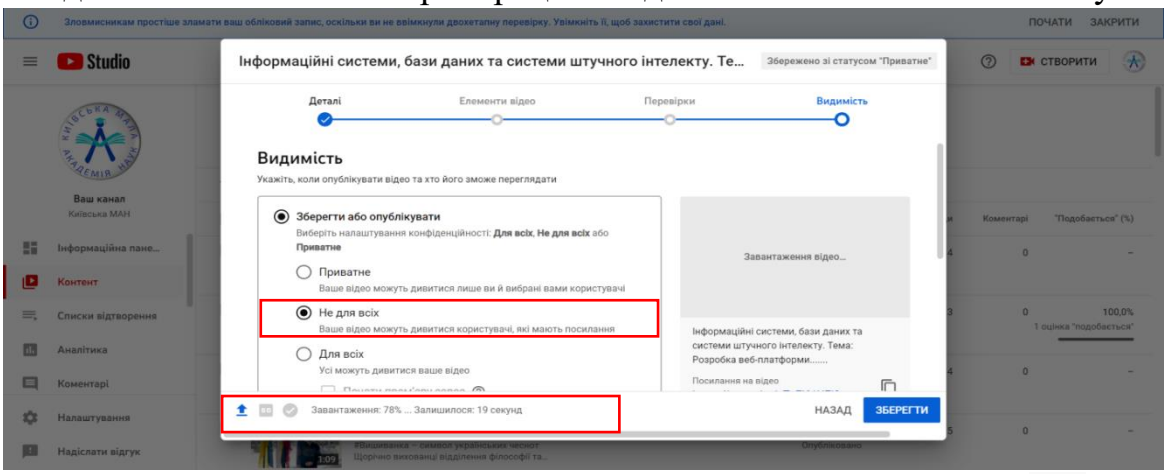
3. Завантажте відео на YouTube. Натисніть кнопку та оберіть "Завантажити відео".



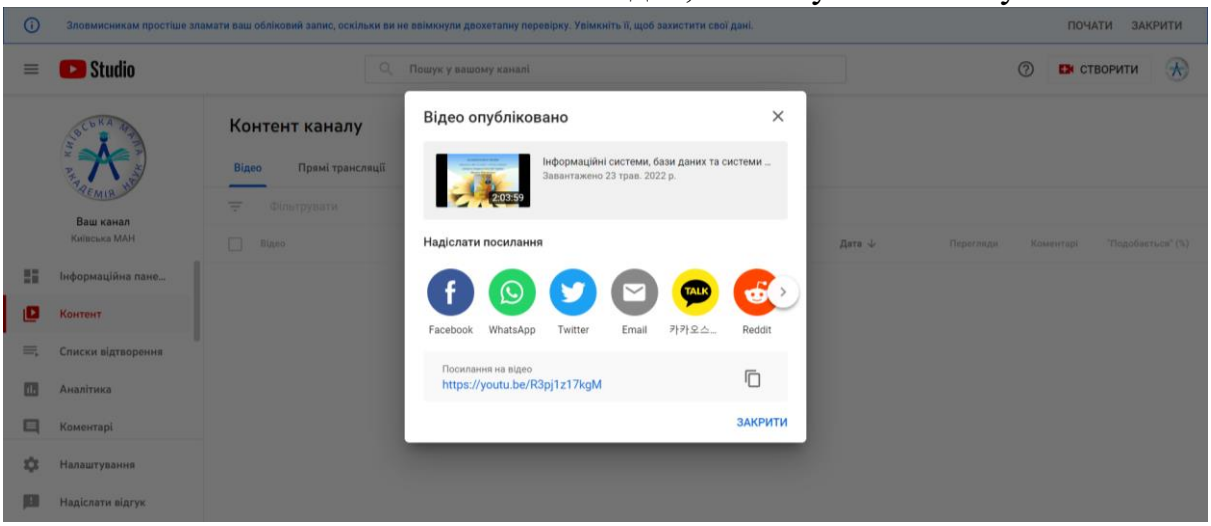
4. Перетягніть відео у вікно, що відкрилося або скористайтесь кнопкою "Обрати файли" та оберіть його за допомогою "Провідни́ка Windows".



5. В полі "Назва" впишіть назву олімпіади та клас, за який виконували завдання, а в полі "Опис" напишіть своє прізвище, ім’я та по батькові.
6. Натискаючи кнопку "Далі", залиште всі інші налаштування за замовчуванням. Дочекайтесь повного завантаження відео. Перебіг завантаження відеофайлу відображається відсотковим значенням від 0 до 100% та відображенням приблизного часу, що знадобиться для повного завантаження цього відео. Дочекайтесь повного завантаження відеофайлу (100%) та перейдіть до розділу "Видимість". Установіть прапорець "Не для всіх" та натисніть кнопку "Зберегти"



7. Скопіюйте посилання завантаженого відео, натиснувши кнопку 



8. Перейдіть в особистий кабінет. Знайдіть в інструкції посилання на форму для завантаження відео, перейдіть до неї та додайте скопійоване посилання.